

ВИРОБНИЦТВО ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВА ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ РЕГІОНУ

Макаренко С.М., Олійник Н.М., Шарапа І.В.

Досліджено демографічну ситуацію на Херсонщині; чинники, що найбільше впливають на подальший розвиток суспільства і підвищення його добробуту. Обґрунтовано необхідність розробки та впровадження стратегії функціонування суб'єктів господарювання, яка базується на виробництві екологічно чистої продукції.

Постановка проблеми. Останнім часом питанням виробництва екологічно чистої продукції приділяється все більше уваги. Дослідження останніх років свідчать про погіршення стану навколишнього середовища та здоров'я людини, що викликає занепокоєння в суспільстві. Одним із шляхів виходу із цієї ситуації є виробництво екологічно чистих продуктів, тобто продуктів, які щонайменше на 95% складаються із органічних речовин, та до 5% від речовин, що допущені до застосування відповідно до діючого законодавства. Тому великий інтерес представляє розробка оптимальної стратегії розвитку суб'єктів господарювання, що забезпечила б виробництво екологічно чистої продукції та отримання необхідного обсягу прибутку для подальшого функціонування.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Необхідність виробництва екологічно чистої продукції активно обговорюється і висвітлюється в літературі, зокрема, в роботах Шлапак В.О., Зайчук Т.О. та інших науковців [1-3]. Проте наукова проблема щодо визначення оптимальної стратегії розвитку суб'єктів господарювання, яка дозволила б виробляти екологічно чисту продукцію, досліджена ще недостатньо.

Формулювання цілей статті. Основним завданням статті є аналіз теоретичних засад, статистичних і практичних матеріалів щодо соціально – економічного розвитку Херсонської області та визначення оптимальної стратегії розвитку суб'єктів господарювання регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виробництво екологічно чистих продуктів харчування перебуває у прямій залежності від технології їх вирощування. Чим більше хімічних інгредієнтів використовувати, тим вищі врожаї можна отримати. Частина хімічних інгредієнтів неодмінно потрапляє у вирощені рослини, а потім, відповідно, – у продукти тваринництва, і, врешті-решт, в організм людини. В умовах постійного зростання населення та нестачі

продовольства на планеті визначити доцільність використання нових технологій неможливо. Проте вже сьогодні можна констатувати той факт, що діти народжені в незалежній Україні не можуть похвалитися міцним здоров'ям. За даними медичних обстежень військкоматів, відхилень у здоров'ї немає лише в 3-5% призовників [1]. Цього не повинно бути в цивілізованому суспільстві, адже діти - це завтрашній день країни. Взаємозалежність між екологічно чистими продуктами споживання та високорозвинутими, кваліфікованими трудовими ресурсами відображено на рис. 1.

Рис. 1. Взаємозалежність між екологічно чистими продуктами споживання та високорозвинутими трудовими ресурсами

Більшість медичних дослідників вважають, що однією з основних причин передчасного старіння та смерті є неправильне харчування, і, що людина, яка правильно харчується і веде правильний, нешкідливий спосіб життя здатна прожити від 100 до 120 років. Харчування забезпечує організм людини енергією, білками, жирами, вуглеводами, вітамінами.

Лише усвідомивши, що стан навколишнього середовища і економічне зростання – це "основа", на якій тримається майбутнє держави, можна дійсно реалізувати позитивне розв'язання злободенних, найгостріших еколого-економічних проблем. Вітчизняна статистика свідчить, що в Україні взагалі та у Херсонській області зокрема останніми роками йде підриг національних сил, який з кожним роком направляє країну до кризової межі (табл. 1).

Як бачимо із табл. 1 чисельність економічно-активного населення Херсонщини в 2009 році у порівнянні з 2006 роком скоротилася на 2,7% ($\frac{538-553}{553} * 100\%$), у тому числі працездатного віку – на 2,4%

($\frac{497-509,4}{509,4} * 100\%$), старше працездатного віку – на 6%

($\frac{41-43,6}{43,6} * 100\%$). І це не враховуючи той факт, що відсоток зайнятого

населення від загальної чисельності економічно-активного населення складає лише від 89,3% у 2004 році до 91,7% у 2008 році.

Таблиця 1

Розподіл населення Херсонщини за економічною активністю [5]

Роки	Економічно активне населення у віці 15-70 років, тис. осіб		
	Усього	у тому числі	
		працездатного віку	старше працездатного віку
2004	535,1	494,2	40,9
2005	548,9	509,5	39,4
2006	553,0	509,4	43,6
2007	551,3	507,6	43,7
2008	553,6	506,2	47,4
2009	538,0	497,0	41,0

Для проведення більш детального аналізу демографічних змін в табл. 2 відобразимо розподіл постійного населення Херсонщини за віковими групами. Як бачимо чисельність дітей та юнаків у віці до 19 років станом на 01 січня 2010 року склала лише 21,2% від загальної чисельності постійного населення регіону, що на 15,1 в.п. (21,2%-36,3%) менше ніж станом на 15 січня 1959 року. При подальшій незмінній тенденції, в умовах зростання виробництва продукції зі значним вмістом хімічних інгредієнтів, населення України може зіткнутися не лише із проблемою старіння нації, а й із відсутністю здорових дітей.

Водночас, якщо не нехувати якість продукції, можна обійтися й мінімальним застосуванням отрутохімікатів, а в деяких випадках навіть звести застосування їх нанівець, досягнувши при цьому не гірших, а навіть кращих виробничих, а отже і фінансових результатів. Адже покупців якісних, екологічно чистих продуктів харчування завжди можна знайти навіть незважаючи на суттєву різницю в її вартості. Тим паче суттєво збільшити обсяги споживання екологічно чистої продукції можна за рахунок продовження інформаційних заходів щодо ознайомлення населення країни з наслідками вживання різного роду харчових добавок, ГМО тощо, надавши споживачам необхідні матеріали про склад харчових продуктів.

Стрімке підвищення рівня конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринках, зростання вимогливості споживачів призводить до того, що у найближчі десятиліття сподіватися на процвітання зможе лише те підприємство, яке володітиме конкурентними перевагами в усіх

сферах, зокрема у сфері покращення якості, зниження витрат, забезпечення гнучкості, впровадження інновацій, розвитку знань та у сфері економії часу.

Одним з найважливіших завдань сучасних досліджень є визначення умов, при яких досягається оптимальне співвідношення між попитом і пропозицією на ринку. Вивчення умов ринку доповнюється дослідженням і оцінкою діяльності суб'єктів господарювання, що функціонують на ринку, їх позицій і методів торгівлі, які використовуються ними.

Таблиця 2

**Розподіл постійного населення Херсонщини
за віковими групами [4, 5]**

Вікові групи	Чисельність постійного населення, осіб, станом на:					
	15.01. 1959	15.01. 1970	17.01. 1979	12.01. 1989	05.12. 2001	01.01. 2010
Усе населення, у т.ч. у віці, років	824167	1030809	1167047	1239969	1172689	1091999
до 1	85292	82436	94367	99190	51272	12195
1 – 4						44988
5 – 9	82851	96275	91607	96230	67012	49207
10 – 14	55476	94302	88977	94501	88724	55262
15 – 19	75299	89068	99735	87317	95603	70104
Разом від 0-19	298918	362081	374686	377238	302611	231756
% від загальної чисельності	36,3	35,1	32,1	30,4	25,8	21,2
20 – 24	81737	68349	96165	81637	83304	88640
25 – 29	63231	72031	95716	98806	83045	85102
30 – 34	75821	101251	66445	98130	79140	79050
35 – 39	46799	66342	86544	94466	85393	77011
40 – 44	41910	83085	95132	64081	92663	73407
45 – 49	53004	55078	70599	82735	88582	84271
50 – 54	43384	39021	80269	88567	77664	81929
55 – 59	34869	54283	47977	64635	49112	75432
60 – 64	28902	43564	39461	71078	85313	53909
65 – 69	23186	32756	45569	39177	46876	48327
70 і старшому	32376	51066	68260	78319	98896	113165

Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямі. З усього вищевикладеного ще раз підтверджується доцільність розробки та впровадження стратегії функціонування суб'єктів господарювання, направленої на виробництво екологічно чистої продукції. Екологічно чисту продукцію можна отримувати і в наших умовах господарювання, якщо не нехтувати досвідом роботи багатьох поколінь аграріїв - як вітчизняних, так і зарубіжних. Імовірно, і в нас

настануть ті світлі часи, коли заходячи до закладу роздрібної торгівлі, ми мали б змогу вибрати із запропонованого асортименту або більш дорожчу екологічно чисту продукцію, чи іншу, більш дешевшу, але менш збагачену вітамінами продукцію.

Виробництво екологічно чистої продукції може стати своєрідною візитної карткою економіки України, яка дозволить покращити імідж вітчизняної продукції на світовому ринку, збільшить обсяги залучення інвестицій у розвиток аграрного сектору та суміжних із ним галузей, що неодмінно позитивно позначиться на соціально-економічному та культурному розвитку нашої країни.

На нашу думку, однією із оптимальних стратегій розвитку суб'єктів господарювання є створення виробничого процесу, який забезпечив би повний цикл виробництва екологічно чистої продукції: виробництво, переробка та доставка готової продукції кінцевому споживачеві (у роздрібну мережу).

Наукові здобутки вчених мають важливе наукове і практичне значення. Водночас проблеми, що стримують сталий територіальний розвиток регіонів України в основних сферах діяльності, зокрема в аграрній галузі, потребують додаткових наукових досліджень.

Література

1. Шлапак В. О. Про вирощування екологічно чистої овочевої продукції в Україні / В. О. Шлапак // Агроогляд. – 2003. – № 11, С. 5-11.
2. Зайчук Т. О. Маркетинговий підхід до визначення стратегії розвитку сільського господарства України / Т. О. Зайчук // ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. „Теорія і практика сучасної економіки”: Зб. тез доповідей, – Черкаси: ЧДТУ, 2008. – С. 155-158.
3. Зайчук Т.О. Виробництво екологічно чистих продуктів харчування як стратегічний напрямок розвитку України / Економіка і регіон. – 2009. – № 1 (20), – С. 100-105.
4. Статистичний щорічник Херсонської області за 2002 рік / Херсонське обласне управління статистики, – Херсон, 2003, – 562 с.
5. Статистичний щорічник Херсонської області за 2009 рік / Головне управління статистики у Херсонській області, – Херсон, 2010, – 508 с.

Abstract

Makarenko S.N., Oliynik N.M., Sharapa I.V.

Production of ecologically clean products as basis of optimum strategy determination of regional business entity development

Was investigated demographic situation on Kherson region; factors which have most influence on subsequent development of society and increase of his welfare. Grounded necessity of development and introduction of functioning strategy of business entity, which are based on a production of ecologically of clean products.